

Contra el delicte ecol

De nou han estat notícia les denúncies fetes per Josep Joaquim Pérez de Gregorio, fiscal coordinador de Medi Ambient del TSJC, contra el Departament de Medi Ambient de la Generalitat, per la seva falta de col·laboració amb la fiscalia.

Aquest primer any del nou Codi Penal és encara difícil de valorar. De moment, només se'n poden apreciar els resultats en aquells delictes que es poden jutjar per via ràpida. Sobre els altres tipus de delictes, els majors, i els introduïts de nou —com els relacionats amb les noves tecnologies, etc.—, encara no se'n pot valorar el ressò pràctic, perquè no hi ha hagut prou temps per celebrar els judicis. En el cas dels delictes que es poden jutjar per via ràpida, segons algunes fonts judicials, se'n pot fer un balanç força positiu, ja que a les grans ciutats s'ha percebut una certa davallada dels petits delictes.

El Codi Penal considera que els delictes contra el medi ambient són greus i per això, la pena tipus arriba fins a quatre anys de presó. Fins i tot, en la majoria dels supòsits de delictes derivats de la contaminació industrial, la pena assenyalada va de quatre a sis anys de presó. Fins ara, els procediments que s'han iniciat en el sector ambiental estan en fase d'instrucció i encara no tenen data de judici. Per tant, no s'hi pot valorar el primer any d'aplicació del nou Codi.

El paper de la Conselleria. Però la Fiscalia de Medi Ambient del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya sí que valora l'actuació de les institucions públiques en matèria ambiental. Josep Joaquim López de Gregorio, el fiscal coordinador d'aquesta fiscalia, és especialment crític amb l'actuació del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya. Segons Pérez de

Gregorio, "la Conselleria de Medi Ambient ha d'actuar d'acord amb la normativa legal vigent, és a dir, ha de denunciar aquells fets delictius relacionats amb la contaminació industrial". Això, segons aquest fiscal, o no es fa, o es fa d'una manera que, tal com recull la memòria de l'any 1996 de la Fiscalia de Medi Ambient: "es pot considerar quantitativament i qualitativament insignificant".

"Cal deixar clar que solament es jutgen delictes, no professions, col·lectius ni persones", diu el fiscal de Medi Ambient.

Això es demostra en la pràctica, segons explica Pérez de Gregorio, contrastant el nombre de denúncies presentades pel Departament de Medi Ambient, amb la informació en poder de la conselleria i de la resta dels organismes dependents en matèries com contaminació per abocaments d'aigües residuals. Segons la fiscalia, aproximadament hi ha 4.500 abocaments d'aigües residuals registrats a Catalunya. Per a aquest fiscal, un gran nombre d'aquests abocaments poden ser constitutius de delicte, segons les experiències de les investigacions de la policia judicial i de la

mateixa fiscalia. Aquestes recerques demostren que la immensa majoria dels abocaments residuals que es fan als rius del nostre país són il·legals. Són abocaments clandestins que es fan sense l'autorització prevista per la Llei d'Aigües. Si la conselleria té aquestes dades al seu abast, ho ha de denunciar, explica Pérez de Gregorio, perquè els hi obliga l'article 112 de la Llei d'Aigües. Si no ho fan, els responsables dels organismes competents —tal com diu l'article 329 de Codi Penal— incorren en una responsabilitat penal precisament per no denunciar aquests fets. Per això des de l'entrada en vigor del nou Codi Penal ja hi ha hagut un nombre força elevat d'actuacions de la policia judicial i de la fiscalia contra alguns funcionaris públics del Departament de Medi Ambient que no havien denunciat aquests fets i no havien adoptat les mesures que la legislació preveu per evitar-los. Per a Josep Joaquim López de Gregorio, hauran de ser els alts responsables de la Conselleria de Medi Ambient els qui hauran d'explicar per què no s'han fet les denúncies pertinents durant els processos oberts.

En aquest context, hi ha casos paradoxals. "Si una empresa ha fet abocaments il·legals durant anys, com pot ser que l'administració no els hagi controlats?", es pregunta López de Gregorio. El fiscal continua explicant que, quan es troben un cas d'aquest tipus, el primer que es fa és demanar explicacions a l'empresa. Però, en molts casos, els responsables aporten rebuts d'impostos hidràulics cobrats en concepte de

ògic des d'una fiscalia

ARXIU

sanejament. Això demostra que l'administració pública, com a mínim consentia aquella situació, ja que, per a cobrar els impostos de sanejament, primer ha de conèixer la quantitat de residus que s'aboquen per tal d'estipular la quantitat que l'empresa ha de pagar.

Però cal tenir present que aquest impost només es pot aplicar a aquelles empreses que realitzen abocaments legals, és a dir, dins dels marges que la llei estableix. Per tant, segons Pérez de Gregorio, "l'administració pública es lucrava per mitjà d'impostos hidràulics de la càrrega contaminant que aboquen aquestes empreses. A més a més, si l'administració pren mostres dels abocaments contaminants, no pot afirmar que els desconeixia. I la Llei d'Aigües, per al fiscal, és molt clara: "no es poden cobrar impostos dels abocaments il·legals". No és necessari, tanmateix, que això ho expliqui la Llei d'Aigües, ja que les activitats il·legals no tributen impostos mai.

La fiscalia, però, no tan sols fa crítiques contra l'administració. La mateixa memòria del 1996, també remarca el treball de fun-

cionaris excel·lents dins l'administració ambiental.

Pérez de Gregorio considera que amb les seves actuacions, la Fiscalia de Medi Ambient ha aconseguit una imatge pública de serietat. "És el que ha de ser un ministeri fiscal dins d'una societat democràtica -afirma el fiscal-, que ha de lluitar i defensar els interessos dels sectors de la societat menys privilegiats i, alhora, més exposats a les *malifetes* dels grups de pressió més grans". Per a Pérez de Gregorio, és en les societats poc democràtiques on les institucions públiques deixen de banda el medi, ja que es considera un obstacle per al progrés econòmic del país.

El cas Puigneró. El cas de Puigneró (l'industrial recentment empresonat per abocaments il·legals) és un exemple que ha aixecat molta pols, però, segons Pérez de Gregorio, és incompreensible. Li sorprèn molt que alguns sectors de la societat tinguin avui dia "conceptes tan desfasats de la justícia i de la democràcia que consideren extraordinari que un empresari vagi a la presó, i més quan ja havia tingut una condemna per estafa i falsedat i una altra



per desobediència". El cas Puigneró, segons les fonts de la fiscalia, no és un exemple de cap de turc. I és que amb el nou Codi Penal, qualsevol activitat industrial que estigui relacionada amb amb emissions o abocaments contaminants i que es faci sense les preceptives autoritzacions de funcionament -que, segons la fiscalia, és la pràctica general al nostre país-, pot comportar penes de quatre a sis anys, amb la qual cosa l'ingrés en presó és automàtic, ja que tota condemna superior a dos anys provoca l'ingrés immediat en un centre penitenciari.

Segons el fiscal de Medi Ambient cal deixar clar que no es jutgen ni persones, ni professions, ni col·lectius, només es jutgen delictes. Per tant, no es persegueixen caps de turc. Qui compleixi les normatives i les lleis vigents, en les seves activitats industrials, no cal que pateixi.

Josep Joaquim Pérez de Gregorio, fiscal de Medi Ambient, ha criticat en més d'una ocasió que les infraccions ecològiques es considerin delictes de segona. Segons la Fiscalia de Medi Ambient del TSJC, la majoria d'abocaments del nostre país són il·legals.



Enric Rimbau